

Sygn. akt III K 11/14

WYROK ŁĄCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku III Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący SSO Dariusz Gąsowski

Protokolant Justyna Szmurło

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej – Marka Moskala

po rozpoznaniu dnia 17.02.2014 r., sprawy:

G. R.

s. M. i C. z d. P., ur. (...) w B.

skazanego prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia **13.06.2005** r. w sprawie **III K 1904/05** [w jego ostatecznym kształcie nadanym wyrokiem Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 22.11.2005 r. sygn. akt VIII Ka 899/05] za popełnione w dniu 17.02.2005 r. dwa czyn, I. z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii na karę 1 [jednego] roku pozbawienia wolności oraz II. z art. 276 k.k. na karę 6 [sześciu] miesięcy pozbawienia wolności, gdzie na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczono karę łączną 1 [jednego] roku pozbawienia wolności, zaliczono oskarżonemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 17.02.2005 r. do dnia 13.06.2005 r., orzeczono przepadek dowodów rzeczowych i rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

2. Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia **27.02.2013** r. w sprawie **III K 157/10** za:

- popełniony nieustalonego dnia w okresie pomiędzy styczniem a 23.03.2003 r. czyn z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii na kary 3 [trzech] lat pozbawienia wolności i 100 [stu] stawek dziennych grzywny przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych oraz

- popełniony w bliżej nieustalonych dniach w okresie od lipca 2004 r. do 17.02.2005 r. czyn z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 k.k. na kary 3 [trzech] lat pozbawienia wolności i 100 [stu] stawek dziennych grzywny przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych,

gdzie na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k., art. 4 § 1 k.k. za oba czyny orzeczono kary łączne 4 [czterech] lat pozbawienia wolności i 100 [stu] stawek dziennych grzywny przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych, zaliczono oskarżonemu na poczet kary łącznej pozbawienia wolności okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 17.04.2007 r. do dnia 24.12.2008 r. i rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

I. Na mocy art. 85 k.k., art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. łączy skazanemu **G. R.** kary orzeczone wobec niego wyrokami:

a) Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia **13.06.2005** r. w sprawie **III K 1904/05**

- 1 [jednego] roku pozbawienia wolności i

- 6 [sześciu] miesięcy pozbawienia wolności

oraz

b) Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia **27.02.2013** r. w sprawie **III K 157/10**

- 3 [trzech] lat pozbawienia wolności i 100 [stu] stawek dziennych grzywny przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych i

- 3 [trzech] lat pozbawienia wolności i 100 [stu] stawek dziennych grzywny przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych

i wymierza mu kary łączne **4 [czterech] lat pozbawienia wolności** oraz **100 [stu] stawek dziennych grzywny** przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 50 [pięćdziesięciu] złotych.

II. Na mocy art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec skazanego kary łącznej pozbawienia wolności zalicza okresy jego rzeczywistego pozbawienia wolności oraz odbytej kary pozbawienia wolności w sprawach wymienionych w punkcie I. wyroku, tj.:

- od dnia 17.02.2005 r. do dnia 13.06.2005 r.;

- od dnia 24.04.2006 r. do dnia 11.08.2006 r. i

- od dnia 17.04.2007 r. do dnia 24.12.2008 r.

przyjmując, iż jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie równa się jednemu dniowi kary pozbawienia wolności.

III. Na mocy art. 576 § 1 k.p.k. pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w wyrokach o których mowa w punkcie I. niniejszego orzeczenia pozostawia do odrębnego wykonania.

IV. Na mocy art. 624 § 1 k.p.k. zwalnia skazanego w całości od kosztów sądowych w sprawie.

UZASADNIENIE

W sprawie ustalono, co następuje: pismem z dnia 15.01.2014 r. obrońca skazanego G. R. zainicjował postępowanie o wydanie wobec wymienionego wyroku łącznego, obejmującego kary jednostkowe orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Białymstoku [sygn. akt III K 1904/05] oraz Sądu Okręgowego w Białymstoku [sygn. akt III K 157/10]. Domagał się połączenia kar jednostkowych w oparciu o zasadę pełnej absorpcji. Niespełna trzydziestoosmioletni G. R. po wydaniu wobec niego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 22.07.1999 r. w sprawie III K 1242/99 wyroku łącznego dopuścił się czterech kolejnych przestępstw. Tak też przedmiotem postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym w Białymstoku w sprawie prowadzonej za sygnaturą akt III K. 1904/05 były dwa przestępstwa popełnione w dniu 17.02.2005 r. Za czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii sprawcy została wymierzona kara jednego roku pozbawienia wolności oraz za czyn z art. 276 k.k. kara sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Dalej też, za oba wskazane występki orzeczono [ostatecznie po zmianie wyroku przez Sąd Okręgowy w Białymstoku – sprawa VIII Ka 899/05] karę łączną jednego roku pozbawienia wolności. Na jej poczet zaliczono okres stosowanego w sprawie od dnia 17.02.2005 r. do dnia 13.06.2005 r. tymczasowego aresztowania. Wreszcie też zadecydowano o dowodach rzeczowych i kosztach postępowania. Wydany w dniu 13.06.2005 r. wyrok skazujący uprawomocnił się w dniu 22.11.2005 r.

Z kolei sprawa III K 157/10, tocząca się przed Sądem Okręgowym w Białymstoku, dotyczyła przestępstwa popełnionego przez G. R. nieustalonego dnia w okresie pomiędzy styczniem a 23.03.2003 r. zakwalifikowanego z art. 55 ust. 3 ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz czynu z art. 56 ust. 3 ustawy z dnia

29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 4 § 1 k.k. popełnionego w bliżej nieustalonych dniach w okresie od lipca 2004 r. do 17.02.2005 r. Wobec sprawcy wymierzone zostały, za każdy z tych czynów, kary trzech lat pozbawienia wolności i stu stawek dziennych grzywny przy ustaleniu, w obu wypadkach, stawki dziennej na kwotę pięćdziesięciu złotych.

Tym samym wyrokiem z dnia 27.02.2013 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku, powołując się na art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k., art. 4 § 1 k.k., wymierzył G. R. za oba czyny kary łączne czterech lat pozbawienia wolności i stu stawek dziennych grzywny ustalając stawkę dzienną na kwotę pięćdziesięciu złotych. Dalej też, na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono sprawcy okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 17.04.2007 r. do dnia 24.12.2008 r. i rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Stanowisko skazanego, jako że słuszne co do zasady, winno skutkować wydaniem w jego sprawie wyroku łącznego i orzeczeniem kar łącznych.

Poza wszystkim i jedynie dla porządku należy zaznaczyć, iż w sprawie o sygnaturze akt III K 157/10 orzekł w pierwszej instancji Sąd Okręgowy w Białymstoku. W rezultacie, zgodnie z art. 569 § 2 k.p.k., to ten Sąd, jako sąd wyższego rzędu jest właściwy funkcjonalnie do wydania wyroku łącznego.

Tak zatem według art. 569 § 1 k.p.k. wyrok łączny można wydać wówczas, jeżeli w stosunku do osoby skazanej prawomocnie wyrokami różnych sądów, zachodzą warunki do orzeczenia kary łącznej. Z kolei warunkiem orzekania kary łącznej, czy to w wyroku jednostkowym, czy też dopiero w ramach procesu prowadzonego w oparciu o uregulowania zawarte w Rozdziale 60 ustawy Kodeks postępowania karnego, jest pozostawanie poszczególnych przestępstw w zbiegu realnym, tj. w zależności o jakiej mowa w art. 85 k.k. Zgodnie z jego treścią - jeżeli sprawca popełnił dwa lub więcej przestępstw, zanim zapadł pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw i wymierzono za nie kary tego samego rodzaju albo inne podlegające łączeniu, sąd orzeka karę łączną, [...].

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy dostrzec trzeba, że wszystkie, objęte przedmiotowym postępowaniem przestępstwa pozostają w zależności tzw. zbiegu realnego, o której jest mowa w przywołanej powyżej normie prawa materialnego. Jak też wcześniej zaznaczono, jedną z przesłanek warunkujących dopuszczalność wydania wyroku łącznego [obok wymierzenia za poszczególne przestępstwa kar tego samego rodzaju lub innych podlegających łączeniu] jest bowiem to, aby przestępstwa, za które wymierzone kary miałyby podlegać łączeniu zostały przez sprawcę popełnione zanim zapadnie pierwszy wyrok, chociażby nieprawomocny, co do któregośkolwiek z tych przestępstw.

W przypadku G. R., pierwszym w ujęciu chronologicznym [wynikającym z zakresu niniejszej sprawy], czyli najwcześniejszym skazaniem jest orzeczenie z dnia 13.06.2005 r. Aby zatem można było skutecznie wnosić o wydanie wyroku łącznego, inne czyny tego sprawcy musiałyby mieć miejsce przed wskazaną datą. Przeprowadzona w tym względzie analiza porównawcza pozwala stwierdzić, iż oba przestępstwa, za których popełnienie sprawca ten został skazany w sprawie III K 157/10 Sądu Okręgowego w Białymstoku miał miejsce przed wydaniem, wymienionego na wstępie, wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku [sygn. akt. III K 1904/05]. W rezultacie można i należy mówić o występowaniu zależności zbiegu właściwego pomiędzy przestępstwami, za których popełnienie sprawca ten był sądzony w obu przywołanych procesach, co z kolei skutkowało potrzebą orzeczenia za nie kar łącznych.

Zgodnie z treścią art. 86 § 1 k.k. wyrażającego reguły orzekania kary łącznej sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak (...) 810 stawek dziennych grzywny (...) albo 15 lat pozbawienia wolności;(...). W świetle przywołanej regulacji oczywistym pozostaje, iż kształtując zakres dolegliwości wynikającej z orzekanej kary łącznej pozbawienia wolności, Sąd dysponował możliwością poruszania się w przedziale od trzech lat [najwyższa z kar jednostkowych] do siedmiu lat i

sześciu miesięcy [suma kar jednostkowych]. Ostatecznie też orzeczona została kara łączna w wymiarze czterech lat pozbawienia wolności.

Z kolei wymierzając G. R. karę łączną grzywny Sąd przyjął jako wielkość minimalną sto stawek dziennych grzywny przy górnej granicy na poziomie dwustu stawek dziennych. Dodatkowo w tym przypadku zasadnym było odwołanie się do reguły względności wyrażonej w art. 4 k.k. albowiem na skutek nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 05.11.2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego, ustawy - Kodeks karny wykonawczy, ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw [Dz. U. z dnia 07.12.2009 r.], podwyższona została z poziomu 540 do 810 maksymalna wysokość stawki dziennej grzywny, którą można orzec w ramach kary łącznej. W rezultacie jako korzystniejszą dla oskarżonego zastosowano ustawę obowiązującą przed 08.06.2010 r., a zatem tę obowiązującą w chwili popełnienia przez G. R. każdego z czterech przypisanych mu przestępstw.

Analiza całokształtu, tak podmiotowych, jak i przedmiotowych okoliczności sprawy przemawia za celowością oparcia rozstrzygnięcia, w zakresie kary łącznej pozbawienia wolności, na pośredniej regule łączenia kar, a mianowicie zasadzie asperacji. Dyrektywa ta, z jednej strony pozwala unikać nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw, do czego prowadzi stosowanie reguły całkowitej absorpcji oznaczającej w istocie wymiar kary za jedno z pozostających w zbiegu przestępstw oraz praktyczną bezkarność w zakresie pozostałych, z drugiej zaś pozwala unikać efektu zsumowania dolegliwości wynikającej z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia zasady racjonalności wymiaru kar i środków karnych, humanitaryzmu przy ich stosowaniu oraz poszanowania godności człowieka, do czego mogłoby prowadzić oparcie wymiaru kary łącznej na regule pełnej kumulacji. W piśmiennictwie wskazuje się, że niezależnie od możliwości zastosowania przy wymiarze kary łącznej zasady pełnej absorpcji, asperacji, jak i zasady pełnej kumulacji, oparcie jej wymiaru na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia okolicznościami sprawy. Takie wyjątkowe względy w odniesieniu do sytuacji procesowej G. R., w zakresie orzekanej wobec niego kary łącznej pozbawienia wolności, przekonaniu Sądu, nie zachodzą.

Jak słusznie zauważono w literaturze decydujące znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popełnienie dwóch lub więcej przestępstw jest istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji. Absorpcję kar należy stosować bardzo ostrożnie, biorąc pod uwagę negatywną co do sprawcy - przesłankę prognostyczną, jaką jest popełnienie kilku przestępstw [Piotr Kardas - Kodeks karny Część ogólna komentarz tom I Zakamycze 2004]. W tym też kontekście podkreślenia wymaga to, że orzekana wobec G. R. kara łączna pozbawienia wolności, w istocie jest efektem połączenia kar jednostkowych wymierzonych wobec tego sprawcy nie jedynie za dwa, ale aż za cztery kolejne przestępstwa. W rezultacie brak było podstaw do całkowitego zaaprobowania punktu widzenia wyrażonego we wniosku obrońcy, a tym samym oparcia tej części rozstrzygnięcia na zasadzie pełnej absorpcji.

Z drugiej jednak strony nie należy tracić z pola widzenia tego, że trzy spośród czterech popełnionych przez sprawcę przestępstw stanowiące naruszenie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii godziły w identyczne rodzajowo dobro prawem chronione, a ponadto były wynikiem tej samej motywacji. Dalej też, pomiędzy czynami kwalifikowanymi z art. 276 k.k., art. 62 ust. 1 i art. 56 ust. 3, oba z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, zachodzi bardzo wyraźna łączność czasowa. W rezultacie w pełni uprawnione wydaje się być rozumowanie o istnieniu ścisłego związku podmiotowo-przedmiotowego pomiędzy poszczególnymi czynami, a co za tym idzie celowym było dokonanie połączenia kar pozbawienia wolności, jakkolwiek nie na podstawie pełnej absorpcji, to jednak w oparciu o regułę mieszaną tym niemniej zdecydowanie zbliżającą się do takiego rozwiązania.

Ponadto odnotowania wymaga również i to, że kara łączna wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku wydanego w sprawie III K 1904/05 została przez G. R. wykonana w całości. Okoliczność ta, w przekonaniu Sądu, winna była w taki sposób rzutować na wymiar orzekanej w niniejszej sprawie kary łącznej, aby w ostatecznym rozrachunku nie doprowadzić do sytuacji gdzie skazany, na skutek wydania wyroku łącznego znalazłby się w położeniu gorszym aniżeli to w jakiej był wcześniej. Innymi słowy intencją Sądu było uniknięcie sytuacji stworzenia wobec sprawcy

dolegliwości większej niż ta, która wiązała się z osobnym wykonaniem kar orzeczonych wobec niego w wyrokach objętych niniejszym postępowaniem.

Ponadto stosunkowo bogate w tym względzie orzecznictwo Sądu Najwyższego, jak i sądów powszechnych przekonuje, że wymierzając karę łączną sąd powinien rozważyć [poza wszystkim innym] także i to czy okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków, przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej. Przeprowadzone w tym zakresie wartościowanie właściwości i warunków osobistych G. R., w opinii Sądu, daje wszelkie podstawy do tego, aby zachowanie skazanego po chwili popełnienia ostatniego z przestępstw traktować jako społecznie akceptowalne i zdecydowanie pozytywne. Podkreślenia w tym zakresie wymagają takie okoliczności jak ustabilizowanie sytuacji rodzinnej i zawodowej. Nade wszystko istotnym pozostaje fakt nie popełnienia przez skazanego nowego przestępstwa, czy wreszcie brak pozostawiania w zainteresowaniu organów ścigania.

W podobnym świetle stawia G. R. tzw. wywiad środowiskowy. Zawarte tam spostrzeżenia wskazują na chęć zerwania z dawnym sposobem życia, dążenie do uporządkowania relacji środowiskowych i rodzinnych.

Mając powyższe na względzie oceniono, że orzeczona w oparciu o regułę asperacji - kara łączna czterech lat pozbawienia wolności jest sankcją adekwatną dla realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej kierowanej w stosunku do G. R.. Jej wymiar wynika z potrzeby wzięcia pod uwagę zarówno wcześniejszej sytuacji procesowej skazanego, jak i uwzględnienia jego właściwego zachowania po dopuszczeniu się ostatniego z przypisanych mu przestępstw. W tym też kontekście szczególnego zaakcentowania wymaga brak wejścia w konflikt z prawem przez dziewięć lat.

Kierując się w dużej mierze tymi samymi względami co w przypadku kary łącznej pozbawienia wolności, rozstrzygnięto w zakresie kary łącznej grzywny, posługując się w tym zakresie zasadą pełnej absorpcji. Notabene, kara ta została wykonana przez sprawcę w całości.

Skazanemu, na poczet orzeczonej wobec niego kary łącznej pozbawienia wolności, zaliczono okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w poszczególnych sprawach oraz okresy odbytych kar jednostkowych podlegających łączeniu. Za podstawę decyzji został przyjęty w tym zakresie przepis art. 63 § 1 k.k.

Pozostałe rozstrzygnięcia zawarte w obu wyrokach jednostkowych, wobec braku podstaw do objęcia ich wyrokiem łącznym, pozostawiono do odrębnego wykonania.

Z kolei o kosztach sądowych zadecydowano w oparciu o treść art. 624 § 1 k.p.k. kierując się w tym zakresie przede wszystkim względami słuszności, które sprzeciwiają się obciążaniu skazanego należnościami na rzecz Skarbu Państwa w sytuacji, kiedy fakt prowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego nie został przez stronę zawiniony. Innymi słowy brak jest powodów do przenoszenia na zainteresowanego ujemnych skutków wynikających z zaniechania osądzenia go w ramach jednego procesu.